Γένοιτο! Γένοιτο!

EX

LEGIBUS EBRÆORUM FORENSIBUS *CONTRA MAGIAM,* DE MALEFICIO MAGICO,

Deo annuente,

In Inclyta Argentoratenſium Academia,

PRÆSIDE

DN. JOHANNE JOACHIMO ZENTGRAVIO, D.

Phil. Pract. P. P. Celeberrimo,

Patrono, Præceptore atque Promotore ſuo pie devenerando,

in

SOLENNI Eruditorum congreſſu

diſputabit

JOH. DANIEL Wolff/ Arg.

D. 25 Febr. Anno 1694.

hor. loc. ſolit.

ARGENTORATI,

Literis JOH. FRIDERICI SPOOR.

ILLUSTRE
DNN. PRÆFECTORUM
LEGATI SCHENCKBECHERIANI
COLLEGIUM,

Ut &

VIRUM

NOBILISSIMUM, AMPLISSIMUM
ATQUE PRUDENTISSIMUM,

DOMINUM

DANIELEM DIETRICH,

U. J. Ddum, Senatus Majoris Aſſeſſorem laudatiſſimum, Patronum multis nominibus colendum,

S8700 (9) (10)

DNN. Mæcenates, Studiorumque Promotores,

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE

Hac alterâ ſtudiorum ſuorum fœturâ

in perpetuam ſui commendationem veneratur

Cultor & Cliens

Joh. Daniel Wolff/
Argent. Reſp.

LEX
contra
MALEFICOS ET MALEFICIA,
ALTERAM MAGIÆ DÆMONIACÆ SPECIEM.

§. I.

LEx JEHOVÆ, Iſraëlis Regis, contra impietates has, ſic habet: *Ne ſinveniatur in te* מכשף, *maleficus.* a) Eadem nimirum, quâ & *Magia* in *ſpecie* ſic dicta ex Republica Ebræorum proſcribitur. Cum enim מכשפים ſint Magiæ effectoriæ dediti homines, ſive *vere* aliquid efficiant, ſive *præſtigiatorie*, ſive effectus *mixtus* ſit, uti Memphitici Sacerdotes Jannes & Jambres, dæmoniacis artibus cum Moſe divina virtute inſtructo certantes, tali notantur nomine; nil impedit, quo minus מכשף explicetur etiam, ſic admittente vi ſignificationis hujus vocabuli, de *malefico* in *ſpecie* ſic dicto, de homine, qui ex pacto cum Dæmone artes maleficas exercet ad nocendum. Certum eſt, tales etiam fuiſſe famoſiſſimos hos Sacerdotes, à Pharaone Moſi oppoſitos, ut ipſi reſiſterent atque viciſſim nocerent, ob cladem & damna, magica vi, ut credebat impie homo induratus, & ſic per maleficium proprie tale, Ægypto illata. Hoc etiam fine ſtans coram Moſe patrante miracula divina virtute Pharao, ſuos ſecum habuit Magos. Fingunt hinc in antiquiſſimo *Medraſch*, apud *Buxtorfium*, b) Ebræi, Jannem & Jambrem fuiſſe in exercitu Ægyptiorum, Ebræos ex Ægypto exeuntes perſequentium, ad *proſternendum illos in mare*; ita ut artes hæ maleficæ adhibitæ fuerint ad nocendum hoſtibus, quos non armis tantum, ſed & artibus magicis impugnatum ibant. Ipſæ denique ſcripturæ, *ſenſu* ad maleficas artes *reſtricto*, voce hac utuntur. Sic enim uſurpatur *Nachumo*, c) ad notandum

a) *Deut.* 18,10.

b) *Lexic. Thalmud.* f. 947.

c) 3. 4.

dum *maleficium amatorium*, explicante ex noſtris etiam B. D. *Johanne Schmidio*; d) legiturque de *Veneficiis Jeſabelis*, e) quibus ſc. maritum Achabum, Iſraëlitarum Regem, mulieroſum, ſuiſque philtris ſibi obnoxium reddiderat, ut Cæſonia olim, ſcriptore *Suetonio*, f) Caligulam; ejuſque familiam ad amplectendam idololatriam dementaverat idololatrica fœmina. *Eſcobar* g) quidem explicat de *ſtudioſo affectu Jezabelis alios provocandi ad idololatriam, ſicut impudica mulier aſſolet amaſium dolis malis, & furtivis irritamentis quaſi philtris quibuſdam, & veneficiis, poculis, aut aliis ſagarum lenociniis ad ſui amorem pellicere*; ſed ſimplicitatem & proprietatem literæ citra neceſſitatem relinquit, cum de magicis impietatibus Sidoniæ iſtius mulieris nullatenus dubitari debeat. In quantum itaque lege hac etiam interdictum *maleficiorum magicorum* in ſpecie talium continetur, ita ut ad hæc ejus inſtituta analyſis reſtringi tantum debeat, conſideramus ejus 1. *Objectum*. 2. *Actum prohibitum*. 3. *Prohibitionem ipſam*.

§. 2. I. *Objectum* eſt *maleficium*. Definitur autem, quod ſit illa *ſpecies Magiæ, qua aliis injuſte nocetur ex pacto cum Dæmone vel expreſſo, vel tacito*. Differt proin à *Magia* in *ſpecie* ſic dicta, quæ æque incantationibus utitur, atque maleficium, quod, cum hoc *ſit vis & poteſtas alteri nocendi ex tali pacto*, uti loquitur *Eſcobar*; h) malint licet per *artem nocendi definire Toletus*, i) *Trullench*; k) illa, explicante *Reginaldo*, l) *non ſit comparata ad nocendum aliis, ſed ad captandam inanem opinionem hominum*; prout nimirum impia quadam vanitate ducuntur, aut ex aliqua re præ cæteris videri affectant, qui ejuſmodi impietatibus delectantur; de quo etiam *Goldaſtus*. m)

§. 3. Ex fine itaque patet, pertinere maleficium, *Lege* noſtra prohibitum, ad illam Magiæ ſpeciem, quæ γοητεία dicitur, & à Magis dicta fuit, quam ipſi Magi etiam improbarunt, qui *Theurgici*, & θεεργίας ſtudioſi dici voluerunt, & communicationem quandam cum bonis & beneficis dæmonibus, Diabolo in angelum lucis ſe transformante, præ ſe tulerunt. Docuerunt etiam hi, maleficia iſta fieri per commercium cum dæmonibus κακεργοῖς, & κακοποιοῖς, & illorum Principe. Ἐν γὰρ, inquit,

d) *Comment. h. l. p.* 1009.
e) 2. *Reg.* 9.22.
f) *Calig.* 50. *Juven. Sat.*6.
g) *Comm. in* 4. *Reg. l.c. f.* 490.
h) *Theol. Moral.tr.*5. *Exam.* 6. *c.* 12. §. 6. *n.* 87. *p.m.* 642.
i) *Inſtruct. Sacerd.l.*4. *c.*6. *n.*2.
k) *Expoſit. Decal. l.*1. *c.* 10. *dub.* 13. *n.*1.
l) *Prax. For. Pœnit. l.*17. *c.*17. *n.*175.
m) Rechtlich Bedenck. von *Confiſcat.* ꝛ Zauber. ꝛc. §.23. *ſqq.*

quit *Porphyrius*, n) δεῖ καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης βλάβης, τῆς ἀπὸ τῶν κακοεργῶν δαιμόνων, θετέον, ὅτι αὐτοὶ αἴτιοι γιγνόμενοι τῶν περὶ τὴν γῆν παθημάτων, οἷον λοιμῶν, ἀφοριῶν, σεισμῶν, αὐχμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων, *unum igitur maxime noxium à maleficis dæmonibus profectum hoc ſtatuendum eſt, quod ſint calamitatum quæ terræ incumbunt, autores, peſtium ſcilicet, ſterilitatum, terræmotuum, ſiccitatum & ſimilium malorum.* Πλήρεις γὰρ, ut alibi o) rurſus loquitur, πάσης φαντασίας οὗτοι, καὶ ἀπατῆσαι ἱκανοὶ διὰ τῆς τερατουργίας. Διὰ τούτων φίλτρα καὶ ἐρωτικὰ κατασκευάζουσιν οἱ κακοδαίμονες, *omnigena enim imaginatione abundant, & ad quemvis præſtigiis fallendum ſunt idonei: propterea philtra & amatorias artes parant mali dæmones.* Marcus quidam, inſequentium ſeculorum Magus apud *Pſellum*, p) *igneis* & *aëreis dæmonibus*, quos ſic diſtinguit, hoc inprimis tribuit, minus phantaſiæ habere nugatus *aqueos* & *terreſtres* dæmones, pejores licet ſint. Obſervari præterea meretur, quomodo in libro περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας, *de hauſta ex Oraculis Philoſophia* apud *Euſebium*, q) ex diſciplina Ægyptiorum & Phœniciorum Magorum, ſive *Sacerdotum*, quæ & Chaldæorum fuit, r) *Batanæotes* expoſuerit, quo pacto mali dæmones homines, quibus *ſemper eos nocere* intendere docet, s) accedere ſoleant, ut illis noceant: Καὶ οἶκος, inquit, πᾶς μεστός, καὶ διὰ τοῦτο περικαθαίρουσι καὶ ἐκβάλλουσι τούτους. ὅταν θεὸν κατακαλῶσι. Καὶ τὰ σώματα τοίνυν μεστὰ ἀπὸ τούτων. Καὶ γὰρ μάλιστα ταῖς ποιαῖς τροφαῖς χαίρουσι. σιτουμένων γὰρ ἡμῶν προσίασι καὶ προσιζάνουσι τῷ σώματι, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἁγνεῖαι, *plenæ etiam ſunt dæmonibus malis ædes univerſæ, quas ante propterea ipſis ejiciendis expiant, quoties Diis ſupplicaturi ſunt. Quin etiam eorundem plena ſunt corpora, certoque ciborum genere potiſſimum delectantur. Ita accumbentibus nobis non accedunt ipſi modo, ſed etiam noſtrum ad corpus adhæreſcunt, ita ut luſtrationes adhibuerint, horum dæmonum malorum abigendorum gratia.* De horum malitia, & ſtudio hominibus nocendi, paſſim etiam *Homerus* agit; de quibus etiam ex Magorum Ægyptiorum Theologia complura notat *Plutarchus*, t) fabulam Ægyptiorum de Oſiride & Typhone huc quoque accommodans. Hi ſunt per quos, rurſus monente *Porphyrio*, u) qui, judice *Euſebio*, x) μάλιστα

n) 2. *de abſtin. l. 2. §. 40.*
o) *de abſtin. 2. §. 42.*
p) *de Oper. dæm. p. 83. 90.*
q) *Præp. Evang. l. 4. 23. f. 174.*
r) *Gaulm. in Pſell. p. 41.*
s) 2. *de abſtin. §. 41.*
t) *t. 2. opp. de Iſid. & Oſir. f. 360. 369. ſqq.*
u) *de abſtin. 2. 41.*
x) *Præpar. Evang. l. 4. 6. f. 143.*

φιλο-

φιλοσόφων, ipſius ſcil. temporibus, *δοκεῖ καὶ δαίμοσι, καὶ οἷ*
φησι θεοῖς ὡμιληκέναι, ὑπέρ τε τούτων πρεσβεύσαι, καὶ πολλῷ μᾶλλο
τὰ παρ' ἑαυτῶν ἀκριβέστερον διηρευνηκέναι, videtur inter Philoſopho
maximam cum dæmonibus, & quos Deos vocat, conſuetudinem in
iiſſe, cauſam eorum ſtudioſiſſime defendiſſe, & quicquid ad ipſorun
naturam & religiones pertinebat longe omnium accuratiſſime rima
tus eſſe; καὶ ἡ πᾶσα γοητεία ἐκτελεῖται, etiam omnis faſcinatio per
y) *Euſeb. Præp. Ev. 3.16.* *agitur.* Principes eorum ſunt Sarapis & Hecate. y) Do
cetque rurſus *Malchus*, z) quod *τούτους μάλιστα καὶ τὸν προεστῶτα*
z) *l. c.* *αὐτῶν ἐκτιμῶσιν, οἱ τὰ κακὰ διὰ τῶν γοητειῶν διαπραττόμενοι, dæmo*
nes hos malos eorumq; Principem illi maxime colant, qui incantationibu
a) *de Præp. Ev. 11:23. f. 175. ſq.* *ſuis mala perpetrant*; de quo prolixius idem apud *Euſeb.* a
Hecaten hanc, dæmonum malorum principem, *αὐτὴν εἶναι*
φήσουσι, ait *Euſeb.* b) *καί πως ἀνάγκαις ἀνθρώπων καθέλκεσθαι ὑπὸ δια*
b) *Præp. Ev. l. 3. 16. f. 126* *τοῦ δοχέως χρεῶν, εἴς τε αἰσχρὰς καὶ ἐρωτικὰς διακονίας παραλαμ*
βάνεσθαι αὐτὴν, illam eſſe dicunt, quæ cum humanæ cantionis au
ſimilis illecebræ neceſſitate deducatur, tum vero & per eum à qu
fuerit ſuſcepta, reſpondeat, & obſcœnis amoribus ac lenociniis operai
ſuam navet: quæ ſuperſtitio maleficia amoris peperit. Sa
rapin autem quod attinet, qui & Pluto, Dis, dictus eſt, cum
c) *Euſeb. l. c. 4. 23.* dediſſe dicatur impietatum Ægyptiarum doctori, *Porphyrio*, c
καὶ τὰ μειλίγματα καὶ τὰ ἀποτρόπαια, talia quæ vim malos dæ
mones vel conciliandi, vel averruncandi habeant; patet fuiſſe in
vocatum ſpiritum nequam non ab illis tantum, qui male
ficiis nocere intenderunt, verum & ab illis, qui à maleficii
alios incolumes ſervare, & maleficio affectos à malo, quo af
fecti fuerant, liberare ſtuduerunt. Pertinet huc ille *Dæmo*
gorgon, cujus dicto nomine ad omnia cæteri cogebantur
d) *Not. in Pſell. p. 138.* *quem ſcire* proin *nefaſtum eſt*, ut ait *Papinius* apud *Gaulminum*, d
qui per hunc etiam intelligit illum *certum Deum Lucani*, quem
per incantamenta cogi poëta nugatus eſt: *An habent hæc car*
mina certum imperioſa DEUM? qui mundum cogere, quicquid co
gitur ipſe, poteſt. Deſcendiſſe autem hanc impietatem ex
Theologiæ magicæ impietate de duplici principio, bono
& malo, facile oſtenditur. Nos id tantum adhuc addimus
Imagines Sarapis & Hecates, quibus vim ſuam exerebant

quibuſ

quibuſque Magi in ſuis operationibus & incantationibus uſi ſunt, fuiſſe à dæmonibus his factas, quorum reſponſa exhibet ex *Porphyrio Euſebius.* e)

§. 4. Obſervat præterea etiam *Goldaſtus*, f) pactum variare, quod in Maleficio, & in aliis Magiæ ſpeciebus cum ſpiritu nequam intercedit. Alii enim in fidem Dæmonis concedendo, ſtipulatis ſibi pacto expreſſo maximis honoribus, divitiis, favore & aura populari, eruditione, voluptatibus etiam corporis, varia item & mira agendi facultate, exceperunt maleficia & obligationem ad nocendum aliis, & ut in conſociatione humana vitam ſocialem ſibi vivere liceret. Alii cum ſpiritu malo conveniendo nihil excipiunt, ſed Dei & humani generis hoſtes facti, impio & abominabili cum Diabolo fœdere, cæcum cacodæmoni obſequium promittunt, & ad nocendum vel ſuapte feruntur malitia, ſcelerati pacti memores, vel inſtinctu Dæmonis ad maleficia exercenda impelluntur.

§. 5. Etſi vero ex priſcis Ægyptiorum, Chaldæorum, Aſſyriorumque Magis, qui ſuperſtitiones has, ceu artes divinas, & reip. utiles atque neceſſarias, ſub θεεργίας nomine exercebant, quales etiam fuerunt Jannes & Jambres, Balaam, ſibi nihil cum γοητείας artibus, & malis ſpiritibus, & conſequenter maleficiis magicis, ad injuſte nocendum aliis, commercii eſſe præ ſe tulerint: Quibus addendi inſequentium temporum Magi, iique Theurgici, Orpheus, g) Amphion, Muſæus, Zabratus, Zamolxis, primus ille Getarum legiſlator, nuper *luci publicæ reſtitutus Upſaliæ à Carolo Lundio,* h) ſingulari Diatribe, Pythagoras, Empedocles, Hoſthanes, Democritus; Socrates quoque, Plato, i) Apollonius Thyanæus, ipſe etiam Porphyrius & Jamblichus, pluresque alii, de quibus *Eunapius:* k) Nam quod & *Plinius* l) teſtatur, *in tantum faſtigij olim Magia, fraudulentiſſima artium, adolevit, ut in magnâ parte gentium prævaluerit, & in oriente regum regibus imperaverit*: Attamen notam *maleficorum* verè talium merentur, & meriti ſunt, inque horum numerum merito referuntur, qui in bello hoſtibus reipublicæ, aliisque à quibus ſibi timebant,

e) *Præpar. Ev.* 5. 13. f. 201.

f) l. c. §. 23. 28.

g) *Pauſan. Eliac. poſt.* l. 6. f. 169.

h) *Zamolx. add.* c. 6. §. 2

i) *Plin.* l. 30. *H.N.* c. 1.

k) *Vit. Philoſ. & Sophiſt.*

l) *Hiſt. Nat.* l. 30. 1.

mebant, ope dæmonum, qui *omnes mali* ſunt, ut recte notat magnæ eruditionis doctor, *Euſebius*, m) nocere intenderunt, per veri fœderis commercium cum ipſo Diabolo; licet de aſſimilatione hominis cum Deo, ceu fine hominum, garrientes, ſub religionis prætextu, de quo etiam *Plinius* n) queſtus eſt, & exteriori vitæ honeſtate, ſanctitate etiam, o) atque eximiis morum præceptis fallentes, tales videri noluerint, & ſub *ſapientiæ* nomine artes ſuas jactaverint, uti Chaldæis à Deo objicitur, p) pro ſapientibus denique habiti fuerint à ſuis. Παρίστησι δὲ Δανιὴλ, inquit *Procopius*, q) ὅπως παρὰ χαλδαίοις διέπρεπον μάγοι, καὶ Γαζαρηνοὶ, καὶ Φαρμακοὶ, καὶ οἱ τὰ τοιαῦτα σοφοὶ, οὕτω γὰρ αὐτοὺς ἐκάλουν, οἱ καὶ εὐδοκίμουν παρὰ τῷ βασιλεῖ, ὡς δι' αὐτῶν κατορθουμένης τῆς βασιλείας, *leges apud Danielem Magos in Chaldæa quoſdam, & Gazarenos, & veneficos, alioſq; artium ejuſmodi Profeſſores, quos illi ſapientes vocant, claruiſſe, tantumq; regi probatos fuiſſe, ut non niſi eorum auſpiciis regnum feliciter adminiſtrari poſſe crederet.* Recte vero idem horum ſapientum cum ſpiritibus communicationem γοητείαν appellavit: r) Πᾶσι, inquiens, ἀνθρώποις ἡ πρὸς θεὸν οἰκείωσις κατὰ φύσιν, ἡ δὲ πρὸς δαίμονας ἀλλοτρία, τὴν τούτων πρὸς ἀνθρώπους συνουσίαν διὰ γοητείας ἐπαγομένη; *Dei & hominum maxime ſecundum naturam eſt familiaritas, aliena autem plane quæ cum dæmonibus inita illis cum hominibus congreſſum magicis artibus conciliat.* Loquitur autem de כשפים, *maleficis*, & חוברים, *incantatoribus*, qui apud Chaldæos pro ſapientibus habiti erant, ſuiſque artibus magicis confiſi, ſecuritatem invictam Babyloniis contra hoſtes ſuos pollicebantur; ipſum etiam Deum ſe cogere, imo quidvis præſtare poſſe rati ſuis imperioſis incantationibus, & ope dæmonum ſuorum; idque vel bonorum, quos ita credunt, quod auxilio ad mala avertenda hi naturâ ſuâ ferantur, ex *Porphyrii* etiam, s) & *Jamblichi* t) diſciplina; uti & in libro *Enochi*, quod eſt magicum ſcriptum inſequentium temporum, *Raphael Exaelem, & Michael Semixam ligare* dicuntur; Καὶ πρὸς τὸν Μιχαὴλ Θεὸς εἶπεν, πορεύου Μιχαὴλ, καὶ δῆσον Σεμιξὰν, καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ: *Magi vocant*, inquit ex *Teſtamento Salomonis*, ſcripto magico, *Gaulminus*, u) δυνάμεις καταργούσας δύναμιν ἐκείνου, καὶ ἐκείνου δαίμονος: vel etiam malo-

m) *Præp. Evang. l. 4. 5.*
n) *l. c.*
o) *Porphyr. l. c. §. 43. ſeq. 49.*
p) *Jeſ. 47. 9. ſq.*
q) *in Eſai. l. c. f. 536.*
r) *l. c.*
s) *de abſtin. 2. §. 41.*
t) *de Myſter. Ægypt.*
u) *Not. in Pſell. p. 146.*

malorum averruncatione per certa ἀποτρόπαια; vel coërcitione eorundem per potentiores & ſuperiores dæmones, Sarapin v.c. ſecundum Ægyptiorum diſciplinam: quo etiam pertinet ille *Dæmogorgon*, qui mundum cogere, quicquid cogitur ipſe, poteſt, incantamento ſcil. invocatus; vel conciliatione eorundem per ſacrificia, vel quæ alia eos cicurandi ratio fuerit, de qua mire nugatur *Pſelli* x) Marcus: Pœnas Deo annuntiante hujus impiæ confidentiæ, quas Babylonii hoc nomine daturi ſint. x) *de oper. dam. p. 86. ſqq.*

§. 6. Patet hinc, quid habendum ſit de maleficio & uſu Magiæ ad nocendum hoſtibus in bello publico & ſolenni, à quo Chriſtianos ſæpè non abhorruiſſe ſcriptores memorarunt; quod impietatis genus *maleficium publicum*, ad differentiam *maleficij privati*, quod in privatos exercetur, vocare poſſis. *Guilielm. Bœckel* y) ſe *vidiſſe & audiviſſe* ait, *aliquos faſtuoſe infatuatos fuiſſe gloriatos, quod, etſi hoſtis multo pedite & equis inſtructus & ſuperior, plures pedites equiteſq; hoſtium oculis ſiſtere valeant*: daß ſie viel Reiter und Knechte im Felde machen/ gegen ihre Feinde ſich feſt ſetzen / und ſtärcker anſehen laſſen können. y) *Bell non bell. Recenſ. I.* Oddonem Danum, piratam, refert *Saxo*, z) inito cum Normannis certamine, *ita vi carminum hoſtilem hebetaviſſe aſpectum, ut diſtrictos Danorum enſes eminus radios jacere putarent; cominus vero ne ferrum quidem vaginâ extractum viſu excipere poſſent, & ſic fulgore & præſtigioſa coruſcatione vincerentur.* z) *l. 5. hiſt. Dan.* Perſarum etiam Magos bello, quod Solymannus Tammaſo fecit, *intempeſtivæ vehementiſſimæq; procellæ turbinem diro carmine, & notis genti carminibus, cœlo evocaſſe ad Turcarum exitium*, fidem aliorum ſecutus refert *Jovius.* a) Verumenimvero uti Ægyptiorum, Sabæorum, Cananæorum, Chaldæorum, aliorumque Ebræis vicinorum populorum, hæ belli artes magicæ fuerunt, quas ex ſua etiam Theocratia LL. contra Magiam latis Deus proſcripſit; ita & *execrabiles* iſtæ *Magorum artes*, ut *Lactantio* b) cunctæ audiunt, quibus neglecto Dei auxilio, Dæmonis ope victoria & clades hoſtium quæritur, à Chriſtianis penitus abeſſe debent. Bene Chriſtianus Doctor *Gregor. Nazianzenus*: c) οὐδὲν δεῖ σοι περιαμμάτων καὶ ἐπασμάτων, οἷς ὁ πονηρὸς συνεισέρχεται, κλέπτων

a) *hiſt. tom. 2. l. 33. p. m. 594.*
b) *l. 2. c. 17.*
c) *Orat 40. ſ. 648.*

εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ σέβας ἐν τοῖς κουφοτέροις, *nihil tibi amuletis, nec incantamentis opus eſt, cum quibus pravus ille in leviorum hominum animos ſimul irrepit, venerationem Deo debitam furtim ad ſe transferens.* Chriſtiane hinc Conſtantinus M. precibus ad Deum fuſis ad bellum ſe paravit contra Licinium, præſtigias magicas & incantationes adhibentem, & *Ægyptiorum vates, veneficos etiam, & præſtigiatores ad ſe accerſentem*, ſcriptore *Euſebio*: d) qui & Maxentium ſæpe *infandas adjurationes uſurpaſſe* refert, e) *quo illorum ſubſidio belli impetum à ſe averteret.* Saniores alii Gentiles, quibus Deaſtrorum auxilio potius, quam maleficiis & incantationibus vincere placuit.

d) *de vit. Conſt. M. l. 2. c. 4.*

e) *1. de vit. Conſt. M. c. 39.*

§. 7. Cæterum cum ex illorum ſenſu, qui impietatis magicæ Ægyptiorum, Chaldæorum, Perſarum myſteria cognoverunt, dæmones tam boni, quos ſic fingunt, quam mali, alii ſint *privati*; de quibus *Empedocles*, inſignis Magus, Pythagora magiſtro in præſtigiis & incantationibus non minor, & *Porphyrio* ſcriptore, f) Ἀλεξάνεμος, *Averruncus ventorum* dictus, apud *Plutarch.* g) autor fuit, quod διτταί τινες ἕκαστον ἡμῶν γενόμενον, παραλαμβάνουσι καὶ κατάρχονται μοῖραι καὶ δαίμονες, *unumquemque noſtrum, poſtquam eſt natus, arripiunt & gubernant duplicia fata, geniique*, bonus ſcil. & malus; alii *publici*, locorum ſcilicet: Horum ex numero, ſecundum Magorum & Theurgicorum diſciplinam, ſunt illi dæmones, qui uti univerſam Magiam, tam θεουργίαν, quam γοητείαν, ita *maleficia* quoque *in ſpecie* ſic dicta adminiſtrant. Ὑπὸ τούτων πέμπεσθαι, ait *Pythagoras*, h) τούς τε ὀνείρους, καὶ τὰ σημεῖα, νόσους τε καὶ ὑγιείας· καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ προβάτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις κτήνεσιν, *ab his immitti hominibus ſomnia & ſigna, atque morbos etiam & ſanitates: Nec ſolum hominibus, ſed & pecudibus ac jumentis.* Et *Batanaotes*, i) τῶν κακοποιῶν, inquit, ἀσύμμετρα, οὐ πλεῖον τῷ παθητικῷ νέμοντες τὸν περίγειον τόπον· οὐδὲν οὖν τῶν κακῶν οὐκ ἐπιχειροῦσι δρᾷν, *maleficorum ſpiritus immodici ſunt, ideoque ſpatium illud, quod terram proxime ambit, perturbate ut plurimum adminiſtrant. Nihil igitur mali eſt, quod non facere aggrediuntur.* Apud *Pſellum* k) verò Marcus, Magus, de dæmonum differentia differens, *aeria* potiſſimum colere nugatur *dæmonia* γόητας, *incantatores*, ne δαιμόνιον ὑποχθόνιον, *ſubterraneum dæmonium aliquod* ſubrepat.

f) *vit. Pythag. p. m. 193.*

g) *t. 2. Opp. de anim. tranquill. f. 474*

h) *Laërt. vit. Phil. l. 2. Pythag. f. 221.*

i) *de abſtin. 2. §. 39.*

k) *de Oper. dæm. p. 83. 91.*

§. 8. Et

§. 8. Et ſane Dæmonis in nocendo magna virtus eſt, cum multiplici ad damnum inferendum notitia conjuncta, ceu alibi monuimus, l) *Schottusq;* m) etiam exemplis probat, circumſcribente Deo licet cancellis licentiam, ne pro voluntate noceat. Hoc, rarius licet contingat, permittente, quid in ciendis tempeſtatibus, fulminibus jaculandis, incendiis excitandis, turbine procellarum violento movendo, in morbis immittendis poſſit, hiſtoria Jobi docet. n) *Lucæ* o) hiſtoria memoriæ prodidit, quod Dæmon *mulierem quandam octodecim annis ita alligaverit, ut non potuerit erecto incedere vultu.* Unde *Tertullianus,* p) *operatio Dæmonum,* inquit, *eſt hominis everſio, ſic malitia ſpiritualis à primordio auſpicata eſt in hominis exitium. Itaq; corporibus quidem & valetudines infligunt, & aliquos caſus acerbos: animæ vero repentinos & extraordinarios per vim exceſſus.* Veros etiam ſerpentes & ranas, quidquid ſit de modo producendi, Magos Ægyptiorum cum Moſe certantes, virtute cacodæmonis produxiſſe, ipſe *Moſes* autor eſt. q) Proin non dubitandum, poſſe ſpiritum nequam bruchos etiam, erucas, papiliones, & alia inſecta noxia ſimili ratione producere, vel in locum aliquem cogere. Arboriboribus etiam, agris, vineis quin nocere, fruges etiam perdere, aërem & aquas, flumina inficere ſciat, dubium non eſt: Recte licet rurſus moneat *Tertullianus,* r) quod *autores interdum videri velint eorum, quæ annunciant, malorum* ſcil. *quorum etiam nonnunquam ſunt.* Paulo poſt iterum, *habent,* inquit, *de incolatu aëris, & de vicinia ſiderum, & de commercio nubium, cæleſtes ſapere paraturas: ut & pluvias quas jam ſentiunt, repromittant, benefici plane & circa curas valetudinum:* ſcilicet. Quanquam vero ſpiritui nequam, vel malefico, ejuſmodi mala ſe immiſſurum minitanti, vel à ſe patrata eſſe aſſeveranti, fides tuto haberi non poſſit, cum ex præviſa cauſarum conjunctione, unde talis effectus ſequatur, quæ ipſi ceu ἄρχοντι τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, *principi cui poteſtas eſt aëris,* uti *Paulo* s) nominatur, non deneganda, talia mala, aëriſque tempeſtates quidem prædicere, Deo autem non permittente, efficere non queat; maleficis etiam ſpiritus mendax, quod hoc vel iſtud damni

l) *diſſ. de Mag. §.22.*
m) *Phyſic. Curioſ. l. 1. c. 19. p. 50. ſqq.*
n) *Job. 1, 16. 19. c. 3, 7.*
o) *13, 11. & 16.*
p) *Apolog. c. 22. f. m. 855.*
q) *Exod. 7, 11. c. 8, 7.*
r) *l. c. f. 856.*
s) *Epheſ. 2, 2.*

dederint, hoc etiam vel iſtud mali hominibus & brutis immiſerint, ita perſuadeat, dementando, & depravatâ ludibriis & præſtigiis phantaſiâ falſa ſuggerendo, illudens; incantationum denique verba & imprecationes vim lædendi non habeant: Non ita liberaliter tamen & ſimpliciter cum *Wiero* t) pronunciandum, *lamias non invehere eos morbos, quorum ſe fatentur effectrices fuiſſe.* Fieri enim id poteſt, Deo nimirum, cujus κρίματα ἀνεξερεύνητα, *judicia inſcrutabilia* eſſe *Paulus* u) docuit, permittente, *vel à malefico, adhibendo cauſſas naturales, ut venena; vel* etiam *à Diabolo ſic, ut maleficus adhibeat ſolum ſigna ſuperſtitioſa*, quibus videtur facere, quod non ipſe, *ſed Diabolus facit*, explicante *Reginaldo.* x) Hoc poſteriori modo maleficus eſt cauſa moralis maleficii à Dæmone, cujus operâ ex pacto utitur, perpetrati; etſi, an malum aliquod à Diabolo & malefico, conjunctim ſic operantibus, ſit immiſſum, nonnunquam explicatu obſcurum ſit, cum ſpiritus nequam à ſe id factum jactando mentiri poſſit, quod ipſi proprium, maleficoque, quaſi id feciſſet, imponere ſciat, licet à cauſis mortalibus ignotis, & naturaliter connexis, citra dæmonis concurſum id mali provenerit. De cauſis autem divinæ permiſſionis, ſanctis licet & juſtis, optimis etiam, etſi nobis occultis, hic agendi locus non eſt, utimur proin verbis tantum *Philippi Presbyteri*, y) qui *Gennadio* z) *optimus Hieronymi auditor* audivit: *Accipit & Diabolus poteſtatem ſe in medium inſerere juſtorum, ad examinandos electos ejus, quia hoc placuit juſto judicio Dei, ut per afflictiones, & clades, & contumelias inimici, juſti gloriam conſequantur æternam.* Nugas hic proin vendidit Pſeudo-Theurgicus, & Magus impius, *Batanæotes*, a) quando de cauſis mali à dæmonibus maleficis hominibus illati ita garrit: Ὀξέα μὲν τὰ ἀπ' ἐκείνων (δαιμόνων κακοποιῶν ſc.) πάθη. αἱ δ' ἀκέσεις καὶ αἱ κατορθώσεις, αἱ ἀπὸ τῶν κρειττόνων δαιμόνων βραδύτεραι δοκοῦσιν, *quæ à malis dæmonibus proveniunt moleſtiæ, aſperæ quidem ſunt, & celeres, remedia vero & inſtaurationes, quæ à melioribus geniis proficiſcuntur, tardiores videntur.* Additur egregia ratio, Ægyptiaca & Chaldaica impietate, ex qua virulentus Chriſti hoſtis ſapuit, plane digna: Πᾶν γὰρ τὸ ἀγαθὸν, διαιώνιόν τε ὂν καὶ ὁμαλὸν, τάξει

t) *de Præſtig. dæm. l. 3. c. 14. ſq.*

u) *Rom. 11. 33.*

x) *Prax. For. Pœn. l. 17. c. 17. ſ. 1. n. 176. f. 512*

y) *Comm. in Iob. I. f. 5.*

z) *Catal. Illuſtr. Vir.*

a) *2. de abſtin. § 39.*

τάξει προέχεισιν καὶ τὸ δέον οὐχ ὑπερβαίνει, *bonum enim omne cum frænis facile paret, & æquabile eſt, ordine progreditur, & ultra quod decet non tranſit.* Quaſi vero ultra quod decet tranſeat divina bonitas, ſi vel omnipotentia ſua, per ſe: vel per angelos & bonos ſpiritus præveniendo, malorum ſpirituum nequitiam coërceat.

§. 9. Dæmonis, ita primas in hac impietatis ſcena partes agentis, ope utitur homo maleficus, & cum illo in maleficio peragendo conjungitur, tam mas quam fœmina. Prohibens enim Jehova, Rex Ebræorum, *ne inveniatur* in ſua republica inter Ebræos civili מכשף *maleficus,* b) מכשפה *maleficam* extremo ſupplicio affici præcipit. c) Sane non pauciora veneficii & maleficii à fœminis, quam à viris peracti exempla leguntur. Neve Circen, Hecaten, Medeam & alias ex antiquitate prolixe commemoremus, vel de Jeſabelis, ſupra adductæ, veneficiis dicta repetamus, *Arabum mulieres,* ex antiqua ſc. gentis diſciplina, *veneficas maximas fuiſſe,* autor eſt *Joſephus.* d) Harum numero etiam habemus infelices iſtas fœminas, quas *Lamias,* & compluribus aliis nominibus appellant. De quibus etſi multas nugas multi vendant, multæ etiam corrupta phantaſia ex melancholia ſive atra bile laborantes, & Diabolica, ut fert nonnunquam morbi hujus indoles, ſomniantes, iſtarum numero, per errorem licet, habitæ fuerint; non tamen cum *Wiero* ad alterum extremum declinandum, qui veram Lamiam minime מכשפה dicendam eſſe contendit, e) quod inter Magos, & vulgo ſic dictas Lamias, ingens diſcrimen intercedat. f) *Magum* enim *nuncupat* eum, *qui à dæmone, vel ab aliis, aut è libris voluntarie edoctus, præſcripta aut barbarorum ignotorum aut cognitorum verborum formula recitata, ſubmurmurata, applicatave, vel characteribus quibuſcunq́, aut exorciſmis, diriſq́ execrationibus aut ceremoniis, ſolennibus ritibus, aut rebus pleriſq́ adjunctis, pro ſuo arbitrio, dæmonium in præſtigioſum, fallax, vel alioqui ludicrum miniſterium, illicite evocare conatur, ut aſcititia ſeſe, vel conſpicua oſtendat imagine, vel aliter prodat, ad quæſitaq́ vel voce, vel ſuſurro reſpondeat, vel picturis, vel notis, vel quocunq́ alio modo: Vel qui aliud opus ſimili ratione præter naturæ*

b) *Deut.* 18. 10.

c) *Exod.* 22. 18.

d) *Antiq. Jud. l.* 17. c. 6.

e) *de Præſtig. dæm. l.* 6. c. 22.

f) *Wier. de Præſt. dæm. l.* 2. c. 1. & 2. p. 142. ſq. l. 6. c. 1. p. 656 ſq.

 legem

legem, perficere nititur. Hunc eſſe מכשף &, ſi fœmina talia committit, מכשפה putat *Wierus.* Lamiam autem fingit g) *Wier. l. c. l. 3. c. 1. p. 323. c. 3.* eſſe, g) *quæ ob fœdus imaginarium, phantaſmate ſc. ſeu phantaſtico præſtringentis ſpiritus corpore fallaciter apparente; vel nervis opticis, ſeu viſorijs, indita ſubdole, quam Sathan vult, ſpecie, commotis huc humoribus & ſpiritibus idoneis; vel ſibilo, ſuſurro, aut murmure in organis auditus, vitiata formis imagini reſpondente, Diaboli artibus,* Deo permittente, in impiis & Numini diffidentibus, *excito, conflatum & ſtabilitum; qualiacunq; mala, vel cogitatione, vel imprecatione, vel intuitu, vel re ludicra, atq; ad inſtitutum opus inepta, deſignare putatur; velut aërem inſolitis ignire fulminibus, tonitru terrifico concutere, damnoſa grandinis inſueti multitudine ferire, tempeſtates excitare, morbos præter naturam hominibus beſtiiſq; ciere,* & ſimilia facere. Non magicis artibus infamem fœminam talem, ſed *vetulam illuſam eſſe* ait, *corruptamq; variis imaginibus, ab* h) *l. 3. c. 35. p. 368.* *immundo ſpiritu ingeſtis, phantaſiam habentem;* h) falli etiam *imaginibus rerum per inſomnia tantum cognitarum,* i) *l. 6. c. 12.* i) *cunctarumq; expertem eſſe artium,* k) *l. 6. c. 1. p. 657.* k) *nec poſſe,* uti Magi Ægyptiorum fecerunt, *præſtigias oculis objicere, ſi vel maxime velint,* l) & pro- l) *l. 6. c. 22. p. 746.* inde potius eſſe *maleficio à Dæmone affectas effaſcinataſq;, quam maleficas;* m) *l. 3. c. 36. p. 373.* m) *errore deniq; & phantaſia deluſas, & Satanæ perverſa inſtitutione ſeductas.* n) Ejuſmodi Lamias, & quales ſunt vul- n) *l. 6. c. 21.* go ſic dictæ, ne quidem Chriſti, multo minus Moſis tem- o) *l. 6. c. 22.* poribus fuiſſe opinatur *Wierus;* o) ignoraſſe etiam eaſdem Poëtas veteres *Virgilium, Ovidium, Homerum,* de Medea & Circe canentes; *Horatium* & *Lucanum,* alioſque, qui de fœminarum incantationibus cecinerunt. *Wierum* ſequitur *Godel-* p) *de Mag. & Venef.* *mann.* p)

§. 10. Verumenimvero etſi id non negemus, Dæmonem, poſtquam Deus hominem deſeruit, phantaſmate immiſſo in phantaſiam illudere miſero, & ejus imaginationi actum paciſcendi cum ſpiritu nequam objicere & repræ- q) *Sum. I. 2. q. 80. a. 2. Reſp.* ſentare poſſe, ſecundum diſciplinam *Thomæ,* q) prout & pravis ſuggeſtionibus ad peccandum impios & excæcatos inducit; id etiam aſſeramus, homines ejuſmodi, qui aliud nihil committunt, quam ut tale quid à Dæmone tantum patiantur,

tur, & in nullum opus externum progrediuntur, ſi vel maxime phantaſmatibus illis internis diabolicis delectentur, abominabili etiam laborent impietate, & mali ſpiritus vinculis contineantur, vere tamen, & proprie ideo non eſſe Magos, nec ejuſmodi vetulas tali modo deluſas *Lamias* eſſe dicendas: Si tamen ad ſe reverſæ imaginariũ iſtud pactum, ſcientes etiam & volentes probaverint, atque ſic malitioſe & pertinaciter, & cum odio Dei & hominum, ſecundum mali ſpiritus ſeductionem egerint, ejuſdemque obſequio ſecundum iſtam pactionem imaginariam impia *προαιρέσει* ſe addixerint, מכשפות factæ ſunt. Recte enim tunc tales cenſentur egiſſe ex pacto vero & reali. Quod vero per imiſſum phantaſma paciſcendi actus imaginationi tantum exhibeatur, ſine ſufficienti rationis uſu, neceſſario alias à parte hominis qui paciſcendi animum habet, id ad modum paciſcendi cum ſpiritu nequam retulerim, abſoluto tunc perfecte pacto, quando conſenſus, poſtquam ſomno & ſomnio excuſſo plene ratione homo uſus fuit, ſuperveniens cuncta probat. Concedatur etiam licet, Sagam Endoream, r) *Homeri* Circen, s) *Ovidij* t) & *Senecæ* u) Medeam, *Lucani* x) mulierem Theſſalam, & alias, de quibus paſſim apud ſcriptores fit mentio, incantandi, & veneficia maleficiaque exercendi ſcientia vulgo ſic dictas Lamias, & veneficas, longe ſuperaſſe; non minus tamen pacto miſellæ noſtræ ſe Sathanæ obligarunt, quam iſtæ nocendi artifices ſceleratæ, parumque id refert, quod ſint artibus diabolicis minus verſatæ atque doctæ, quam illæ. Nondum præterea probatum eſt, ſemper ſpiritum maleficum illuſiſſe paciſcendo, vel imperando, imaginationi harum vetularum, objiciendo ejuſmodi imagines, quibus deciperentur melancholicæ, cum confeſſiones illarum aliud probent, ceu quæ docent, quid vigilantes etiam, uſu rationis ſufficienti inſtructæ, fecerint. Exhibet tales *Remigius* y) inprimis; exhibent & *Acta proceſſuum* contra ſtriges haſce inſtitutorum, ex quibus ſingularia contra ejuſmodi deluſiones mere tales produxit *Goehauſen*; z) leguntùrque & apud alios, quos nominat *Delrio*. a) Confeſſionibus iſtis, cum firmis nitantur indiciis, tamdiu

r) *2. Sam. 28*
s) *Odyſſ. l. 10*
t) *Metamorph. l. 7.*
u) *Med. Act. 4. v. 670. ſqq.*
x) *6. Pharſal. v. 630. ſqq.*
y) *Dæmonolatr.*
z) *Deciſ. III. qq. q. 3.*
a) *Diſquiſ. Mag. l. 5. ſect. 16. f. 63*

tamdiu, in re inprimis non impoſſibili, ſtandum, juxta illud
b) *Lucæ* 19, 22. Chriſti: b) ἐκ τοῦ ςόματός σου κρινῶ σε, *ex ore tuo te judicabo*; ceu certiori & tutiori, imo nonnunquam in rebus inprimis occultis, unico cognoſcendi medio, donec meras fuiſſe ſemper cuncta deluſiones confitentium, *Wierus*, *Ponzinibius*, & alii probaverint. Eximie hic diſputat *Michaëlius*, Gallus, quo pacto inveſtigari poſſit, *an ſtrigum confeſſio vera ſit, an illuſoria*,
c) *l.c.f.*70. *ſqq.* ſummam diſſertationis exhibente *Delrio*. c)

§. 11. Licet itaque non negemus, Lamiis variis phantaſmatibus immiſſis miſere nonnunquam à Dæmone illudi; effaſcinari quoque eaſdem, deludique earundem opinionem cum ſenſu exteriori, ut ſe putent aliquid feciſſe, quod tamen non ita ſe habet, vel à Diabolo tantum factum, imò ne quidem à Dæmone, ſed à cauſis naturalibus provenit, ſæpe tamen ſpiritui nequam tanquam cauſæ principali, aſſociandus eſt maleficus, tanquam cauſa miniſterialis. Etſi enim, Deo permittente, dæmones multa damna, multiplicemque cladem in natura rerum inferre poſſint, cum maleficis tamen eandem potentiam communicare neſciunt, quorum proinde tantum miniſterio utuntur circa externa ſolum, & non neceſſaria, ſed inepta potius ad iſtum effectum producendum, libere etiam à ſpiritibus maleficis electa, ad fallendum infelices miniſtros, ut quod efficere per ſe non poſſunt, ſe tamen efficere decepti credant, efficiantque etiam pro miniſterii ſui ratione, cooperatores malorum ſpirituum pro viribus facti,
d) *de Iſid. & Oſir.* ſuamque eiſdem operam fidelem interim commodantes.

e) *apud Euſeb. Præp. Ev. l.* 3. *ſqq.*
f) *Mor. Nevoch. & de Idol. c.* 1.
g) *Syſt. P.* I. *l.* 3. *c.* 11. *p. m.* 191.
h) *de Iſid. & Oſir. f.* 373.

§. 12. Veteres Ægyptiorum & Chaldæorum, item Sabæorum Magi, prout illorum Magia ex abuſu Aſtronomiæ, Aſtrologiæ & Phyſicæ, ex mala item eorundem Theologia nata eſt, prout conſtat ex illis etiam quæ paſſim *Plutarcho*, d) *Porphyrio*, e) & *Maimonidi* f) hac de re memorantur; ita explicante *Peyrerio*, g) qui ſummam hujus ſuperſtitionis exhibet, *crediderunt, rebus omnibus terreſtribus vires ineſſe occultas; vel à cœlo irradiatas per virtutes diſponentes: vel ab intelligentiis infuſas per rationes medias; vel ab Archetypo impreſſas, per ideas & formas exemplares.* *Plutarchus* h) videtur huc reſpicere, quando Ægyptiorum

ptiorum de Oſiride & Typhone fabulam antiquiſſimam, quæ Iſraëlitarum tempore jam nata fuit, ſecundum diſciplinam Theologiæ Ægyptiacæ explicans, τινὰς, inquit, ἀπ' αὐτοῦ (ἀγαθοῦ) τὸ αἰσθητὸν καὶ σωματικὸν εἰκόνας ἐκματτεται, καὶ λόγους, καὶ εἴδη, καὶ ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει, καθάπερ ἐν κηρῷ σφραγῖδες οὐκ ἀεὶ διαμένουσιν, *boni imagines quaſdam ſenſilis ac corporea natura impreſſas gerit, rationeſque ejus, & formas ac ſimilitudines in ſe recipit, quomodo in cera ſigillorum ſimulacra figuntur, quæ non ſemper permanent.* Et nonnullis interjectis mentionem facit τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν ἀπορροιῶν τοῦ Θεοῦ, *formarum ac defluxuum Dei in cœlo, qui inde ſparguntur in res motibus obnoxias, terram, mare, ſtirpes, animalia.* Sed pergit *Peyrerius: Omnia ſc. in omnibus eſſe voluerunt iſti* Magi. *Cæleſtia, intellectualia, archetypa, rebus ineſſe terreſtribus, modo terreſtri, & compoſito. Terreſtria rurſus ineſſe cœlo, modo cœleſti, & defœcato: in intelligentiis, ratione intellectuali & mage ſimplici: in archetypo, idearum more puriſſimo. Tum vero omnia per divinas illices, & ſymbolicas illecebras reciprocari: nec non ſpiramentis occultis ſeſe mutuo quaſi ſugere. Cæleſtia & ſupercæleſtia ſuis influxibus terrena ad ſe convertere: Terreſtria viciſſim ſuis hiatibus, cæleſtia & ſupercæleſtia ad ſe allicere. Nullam propterea vel herbam eſſe in terris, quin haberet ſuam ſtellam, cujus ſpiritu vitam & cives, facultateſque, quibus eſſet prædita, poſſideret.* Quod & *de lapidibus, metallis, gemmis, arboribus, brutis & hominibus* affirmarunt, *quibus ſua ſydera deputarunt.* Inſignis locus rurſus extat apud *Plutarch.* i) de hac Magia veterum. Cum enim explicaſſet, qua ratione Magos docuerit Zoroaſtres ἀποτρόπαια καὶ σκυθρωπὰ, *ſacrificia mali imminentis averruncandi gratia inſtituta, & tetrica,* pergit: Πόαν γάρ τινα κόπτοντες ὄμωμι καλουμένην ἐν ὅλμῳ, τὸν ᾅδην ἀνακαλοῦνται καὶ τὸν σκότον· εἶτα μίξαντες αἵματι λύκου σφαγέντος, εἰς τόπον ἀνήλιον ἐκφέρουσι καὶ ῥίπτουσι. Καὶ γὰρ τῶν φυλῶν νομίζουσι τὰ μὲν τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὰ δὲ, τοῦ κακοῦ δαίμονος εἶναι. καὶ τῶν ζώων ὥσπερ κύνας καὶ ὄρνιθας καὶ χερσαίους ἐχίνους, τοῦ ἀγαθοῦ· τοῦ δὲ φαύλου τοὺς ἐνύδρους εἶναι, *herbam enim quandam Omomi appellatam, in mortario tundentes Ditem invocant & Tenebras: tum admixto lupi jugulati ſanguine, efferunt & abjiciunt in locum, quo ſolis radij non pertingunt. Nam & de ſtirpibus ita judicant, quaſdam boni Dei eſſe, quaſdam mali genij;*

i) *l.c.f.369.*

& ani-

& animalium alia, ut canes, aves & echinos terreſtres bono, aquaticos malo adjudicant. Cum itaque *influxus illi cœleſtes*, potentiis naturalibus horum terreſtrium commixti, *exhiberent iſtos effectus mirabiles, quorum cauſæ eſſent*, ut fingebant, *in cœlis*, non ſolum res naturales cœleſtibus congruas, quas ſic putabant, vel à Dæmonibus tales eſſe cognoſcebant, ad certos ſiderum radios, convenientemque aſpectum præpararunt, ſed & excantationibus ſuis vim & virtutem ſiderum atque dæmonum in iſtas res naturales, herbas ſcil. lapides, gemmas, metalla, bruta, ſtatuas devocarunt, ad mira varia edenda. Veterum hinc idololatricam Theologiam, quæ & Magiam denique peperit, explicans *Maimonides*, k) *dixiſſe* ait eos, *Deum creaſſe ſtellas, & ſphæras iſtas ad regendum mundum, easq́; in ſublimi poſuiſſe, & honoris participes feciſſe, & illis miniſtris uti.* *Euſebius* l) autor eſt, quod Φοινίκας καὶ Αἰγυπτίους πρώτους ἁπάντων κατέχει λόγος, ἥλιον καὶ σελήνην, καὶ ἀστέρας θεοὺς ἀποφῆναι, μόνους τε εἶναι τῆς τῶν ὅλων γενέσεώς τε καὶ φθορᾶς αἰτίους, *Phœnices & Ægyptios omnium primos, ſoli, lunæ, & ſtellis divinitatem tribuiſſe, iisq́; ſolis rerum omnium ortus interitusq́; cauſſam aſſignaſſe vulgatum.* Secutæ ſunt θυσίαι, καὶ προσκυνήσεις, *sacrificiorum & adorationis cultus.* Unde *Moncæjus* m) Scripturæ phraſin: *Militiam cœli adorare*; ſic explicat, quod ſit *dæmonia adorare*, immediate ſcil. non tranſitive. Verum citra neceſſitatem proprietatem & ſimplicitatem literæ deſerit. Et apud *Kircherum* n) *Mor Iſaac* ait, *crediidiſſe eos, ſtellas eſſe rationales & libertate præditas, & penes eas eſſe dominium, ita ut creatores & operatores rerum eſſe crediti fuerint. Erectas* etiam tradit *nominibus eorum ſtatuas, & ſimulachra & directas figuras, ædificata altaria, oblata holocauſta, & incenſa aromata, & ſuffumigia, & mactatas victimas.* Unde rurſus de his impietatis myſteriis differens *Peyrerius*, o) cætera parum ſanus autor, *hinc*, inquit, *nimirum excantatas, & devocatas ſiderum Deorumq́; imagines, cœlo in terras deſcendiſſe, & vim factam Diis ipſis*, dæmonibus ſcil. qui iſtas ſtellas animare credebantur, *tradunt, ſacrificijs, conſecrationibus, ſuffitibus, invocationibus, & imprecationibus.* Fontibus ex hiſce Ægyptiacæ & Chaldaicæ, Sabææque impietatis manavit iſta veterum Magorum & Venefi-

k) *de Idolol. c.1. §.1.*
l) *Præp.Ev. l.c.6. f.17. & f. 27.ſqq.*
m) *Aaron. purg. c 15. p.m.328.ſq.*
n) *Obeliſc. Pamph. l.1. c.10.*
o) *l.c.*

neficarum jactantia, qua ſuis carminibus, herbis, pharmacis, aliisque rebus naturalibus tantum tribuerunt, non ſolum in operationibus magicis aliis, ſed & in maleficiis, ut Circe apud *Homerum* p) mirata fuerit, quod ſuis pharmacis neſci- p) *Odyſſ. l.10.* viſſet in porcum vertere Ulyſſem: Θαῦμά με, inquiens, ἔχει ὥς ἔτι πιὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης, *ſtupor me tenet, quod non bibens hæc venena mutatus es:* Et apud *Ovidium* q) arte ſua freta, q) *l. 14. Metam.* de Pico, cujus amore exarſerat, cecinerit: *Non tamen effugies, vento rapiare licebit, ſi modo me novi, ſi non evanuit omnis herbarum virtus, nec me mea carmina fallant.* Nimirum ejusmodi reciprocationem inter cœleſtia & terreſtria ad divinas illices, & certas illecebras, Magorum ſc. carmina atque incantationes, dari priſci illi ſtatuerunt, ut cœleſtia & ſupercœleſtia influxibus ſuis terreſtria ad ſe converterent, illisque commiſcerentur; terreſtria viciſſim ſuis hiatibus cœleſtia ad ſe allicerent, & ſe mutuo quaſi ſugerent. Hinc venefica apud *Virgilium* r) in pharmaceutria, ex *Theocriti* ejuſdem nominis r) *Eclog. 8.* Idyllio: *Carmina vel cœlo poſſunt deducere Lunam*, h.e. divinam ſideris hujus faciem & formam. Cumque quamlibet herbam ſuam habere ſtellam, à qua divinas ejuſdem acciperet vires, Ægyptii & Sabæi finxerint, devocata ejus imagine, non omnibus, ſed certis herbis ſua maleficia tribuebant veneficæ, ceu rurſus *Virgiliana* s) docet: *Has herbas, atq; hæc Ponto* s) *Eclog. cit.* *mihi lecta venena ipſa dedit Mœris: naſcuntur plurima Ponto. His ego ſæpe lupum fieri & ſe condere ſylvis Mœrin, ſæpe animas imis exire ſepulchris, atq; ſatas alio vidi traducere meſſes.* Ejuſdem diſciplinæ eſt, quando Dejanira *Senecæ* t) ex nutrice quæ- t) *Herc. Oet. v. 465.* rit: *Quas Pontus herbas generat, aut quas Theſſala ſub rupe Pindus? aut ubi inveniam malum, cui cedat ille?* Satis denique notæ ſunt *herbæ Medeæ.* Ægyptiorum vero & Chaldæorum fuiſſe has impietates, à quibus dein per *Homerum*, *Orpheum*, & alios, ad Græcos, & alias gentes deſcenderunt, *Claudianus* u) etiam notat: *Namq; mihi magicæ vireis æviq; futuri* u) *l. 1. in Rufin.* *præſcius ardor ineſt. Novi quo Theſſala cantu eripiat lunare jubar, quid ſigna fugacis Ægypti valeant, qua gens Chaldæa vocatis imperet arte Deis. Nec me latuere fluentes arboribus ſucci, funeſtarum-*

 que

que poteſtas herbarum : quicquid lethali germine pollens Caucaſus, & Scythiæ vernant in gramine rupes, quas legit Medea ferox & callida Circe. x) Ex recentioribus etiam obſervavit *Gaulminus,* x) *habuiſſe veteres Magos* δαιμόνων ἱερὰς βοτάνας.

x) *Not. in Pſell. p. 128.*

§. 13. Abuſum Phyſices, Aſtronomiæ & Aſtrologiæ etiam maleficia magica peperiſſe, ad magicos actus, non ſine commercio cum Dæmone, ejuſque invocatione, Magis, tam *Theurgiæ*, quam *Goëtiæ* ſtudioſis, harum diſciplinarum cognitionem ex falſo principio perverſe applicantibus, ſatis ex dictis patet; nec abnuit *Plinius.* y) Dæmon nimirum, Magis ex præſcripto ejus operantibus, & ſpiritum nequam carmine, ſeu formula ab eodem ſubminiſtrata & probata invocantibus, ex pacto, Deo à Diabolo decipi cupidos etiam decipi permittente, z) cooperatur, & nubibus caliginoſis lunare jubar obſcurat, tempeſtates excitat, fluminis curſum ſiſtit, imbres procelloſos ciet, recentioribus exemplis id probante *Caſpare Schotto*; a) à vicinis agris fruges traducit, & alia facit: De quibus maleficæ apud Poëtas etiam gloriantur, quæ magnifice etiam ab his pro licentia poëtica, & figurato dicendi genere decantantur, maleficis ſuis interim herbis, carminibus & incantationibus ea tribuentibus. Hæ tamen non niſi vim moralem alicujus ſigni, & à dæmonis inſtituto & pacto quidem pendentem habent, ita ut non niſi moraliter hic agere malefici cenſeri debeant, Dæmone, quando talia à ſceleratis peraguntur, ceu dato ſigno, ad quod ſe præſto adfuturum promiſit, promte advolante, & ex voluntate maleficorum, quatenus Deus permittit, agente. Sic admittitur intellectum illud *Tibulli*: b) *Cantus vicinis fruges traducit ab agris: Cantus & iratæ detinet anguis iter: Cantus & è curru lunam deducere tentat, & faceret ſi non æra repulſa ſonent:* Rectius: Si Deus permittat.

y) *l. 30. H. N. c. 1.*

z) *1. Theſſal. 2, 11.*

a) *Phyſ. Curioſ. l. 1. c. 34. p. 123.*

b) *1. Eleg. 9.*

§. 14. Dupliciter itaque in maleficio magico cum Dæmone operantur maleficæ, & malefici: Vel ut ipſe eorum opera utatur, ſibique in operando, & nocendo eos adjungat; vel ut malefici noceant, & damna inferant, ope cacodæmonis. Ibi ſpiritus nequam damna illaturus, illorum miniſte-

rio

rio utitur, libere licet electo, & in ſpeciem ſæpe tantum, ut hominibus per homines noceat, & in peccati & maleficii ſui ſocietatem eos trahat, atque ſuam nocendi mortalibus libidinem expleat. *Remigius* c) autor eſt, ſubminiſtraſſe Dæmonem maleficæ cuidam *pulverem quendam minutum, quem in aërem ſpargeret, unde erucæ, bruchi, locuſtæ, atque id genus peſtes ſatorum naſcerentur.* Sive pulveri huic ſemina ejuſmodi inſectorum immixta fuerint, ſive Diabolus iſtas ſatorum peſtes ſparſim exiſtentes in unum coëgerit locum, uti Ægyptiorum Magi ranas produxerunt, parum in præſenti refert; ſatis patet, qua ratione actio Diaboli & maleficæ conjunctim ad eundem effectum, modo licet influendi diverſo, concurrant. Similis conſociatio cacodæmonis & malefici ad effectum magicum maleficum producendum datur, quando ad Dæmonis per inſomnia, & immiſſa phantaſmata, maleficam operationem præcipientis, & modum agendi præſcribentis, juſſum agitur à Mago vel Lamia, licet Phyſice ad iſtius effectus productionem illa actio nil conferat, ſed vel ſolius ſit ſpiritus nequam, activa paſſivis ex divina permiſſione applicantis, aut aliter pro viribus agentis, ad dandum damnum; vel ne quidem dæmonis, ſed à cauſis naturaliter connexis & agentibus proveniat, ſpiritu κακοποιῷ licet præſciente & prædicente, ſibique per mendacium talem tribuente. Priori enim caſu, de crimine & damno per ſummam malitiam dato participant malefici, moraliter concurrentes *conſenſum requiſitum* adhibendo, & pro viribus cum intentione nocendi *adjuvando,* d) ita ut cum *Cicerone* e) dicere poſſis: *Quid intereſt inter ſuaſorem facti, & probatorem?* Licet enim effectus & damnũ illis ſimpliciter imputari non poſſit, Lamiarum etiam operatio, citra cauſalem influxum, damni dationi tantum præſens fuerit, nulla damni præſentis parte ab illa profluente; miniſterium tamen, & conjuratio cum Dæmone in perniciem humani generis, crimine non caret, & mortem meretur, prout divina fert conſtitutio, f) de qua alias, cooperante pro viribus, quantum in ipſo eſt, Malefico & Lamia ad crimen, & communicante cum abominabili malitia dæmonis,

c) *Dæmonol. l. 1 c. 21.*

d) *Grot. J. B. P. II. 17. 6*

e) *Philipp. II.*

f) *Exod. 22.*

monis, licet præter intentionem nihil efficiat. Idem cenſendum caſu poſteriori. Etſi enim tunc ne Dæmonis opera aliquid efficaciæ habuerit ad damnum dandum, præter unionem tamen voluntatis humanæ maleficæ cum voluntate ſpiritus nequam, atque nocendi pactum, datur in malefico conatus ſceleris, & commodatio miniſterii ad crimen aliquod abominabile, & conatus diabolici approbatio, ut

g) *l.c.* rurſus cum *Cicerone* g) dicere liceat: *Quid refert, utrum voluerim fieri, an gaudeam factum?* Fruſtra vero excipitur, eſſe ſcelus coactum, & quæcunque hic datur, eſſe ſceleris coacti culpam, ſeveriſſime dæmone excipiente eos, qui non ad nutum obſequium præſtant, probante id pluribus exemplis

h) *Dæmonol. I. 13.* *Remigio*: h) uti nec hic applicare licet illud *Hobbij*: i) *Peccatum meum eſt, quod faciens peccatum meum eſſe puto: quod vero peccatum alienum eſſe puto, poſſum quandoque ſine peccato meo facere.*

i) *de Civit. c. 12. §. 2.*

Contra jus ſuperioris enim, Dei ſcil. cui omnis homo perpetuo obligatur, pro obſequio Diabolo exhibendo, quod omni jure nullum eſt, ſic excipere non licet; cum & in humano obſequio, quod legitimum eſt, ſemper miniſterium

k) *de Verb. Dom. ſecūd. Matth. ſerm. 6.* quod eſt crimen excipitur, ſecundum illud B. *Auguſtini*: k) *Si aliud Imperator, aliud jubeat Deus, quid judicatur: Major poteſtas Deus, da veniam ô Imperator!* Imprudenter denique & contra veri confeſſionem, ab hominibus ſanæ mentis & vigilantibus factam, aſſeritur, ſemper ſomniando, & per meram etiam dæmonis in phantaſia factam eluſionem, à dormientibus præſtari obſequium ejus, quod per immiſſum phantaſma Lamiis, & aliis maleficis fuit injunctum à Diabolo; ipſo

l) *de Præſt. 3. 16.* *Wiero* l) explicante, quid ad turbandum aërem veſanæ iſtæ mulierculæ, à Dæmone ſeductæ, facere ſoleant. Non tamen nego vigilantium ſenſibus, quando in maleficio committendo occupantur, variis haud raro præſtigiis illudi, ceu

m) *Dæmonol. I. 25.* patet ex illis, quæ refert *Remigius*, m) quæ plus juſto confidenter ab illo enarrantur. *Hoc certe memini*, inquit, *teſtatum ſpontanea ac libera aſſertione plus minus ducentorum hominum, qui me Duumviro damnante, incendio crimen ſortilegij luerunt: ſtatis, certiſque diebus ſolitos convenire gregatim ad ripam, vel ſtagni, vel*

rivuli

rivuli alicujus, maximeque ſi quis eſſet, quem ſolitudo à prætereuntium oculis ſepoſitum haberet, atque illic aquas accepta à Dæmone virga tantiſper diverberare, dum vapores fumoſque abunde excitarent, quibuscum una ſublimes efferrentur. Illud deinde, quod ſic eſſet excitatum, ſe in nubes denſas, ac caligantes induere, quod poſtquam una cum dæmonibus ei eſſent involuti agerent, pellerentque quo erat libitum, ac tandem multa præcipitatum grandine in terras decuterent. Verum etſi non negem, ad Dæmonis mandatum, ſive per inſomnia illud cognoſcant Lamiæ, ſive maleficis appareat atque præcipiat, ſic aquas diverberari, vehementer tamen dubito, an cæteræ enarratæ ab impiis iſtis mulierculis circumſtantiæ omni careant illuſione; quod probabilius negatur quam affirmatur. Ad liquidum certe vix perducitur. Certe quod de *gregibus* ſortilegarum *Remigius* ex confeſſione iſtarum refert, ad præſtigias dæmonis videtur pertinere, cui ſenſibus illudere facile, ut plures videre ſe opinentur deluſæ, quam revera ſunt. Unde enim uno eodemque tempore tot fœminæ, quas clam ſuis viris, vel domeſticis, vel etiam vicinis, per tantum temporis ſpatium, quod ad excitandas nubes, & propellendas tempeſtates requiritur, è domo abſentes in locis deſertis fuiſſe, citra ſuſpicionem aliquam, quam ſuis præberent, probabile non eſt: Licet nocturno tempore, tenebris impietatis miniſtras tegentibus, unam atque alteram, ad operam aliquam miniſterialem ſpiritui nequam præſtandam, eo quo ſupra explicavimus modo, in ſublime poſſe evehi, penitus non negaverim. Et quis non manifeſtam opinionis, & rei illuſionem τοῦ κακοδαίμονος agnoſcet in illa fœminæ cujuſdam confeſſione, apud eundem *Remigium*, n) quæ *dolia tranſverſa* n) *l.c. p.158.*
per nubes à ſortilegis, adnitente Dæmone, impelli ac volutari tantiſper nugata fuit, *dum ei loco impendeant, quem deſignarunt ad calamitatem, ac tum demum illa diſrumpi in ſaxa & flammas, repentinoque impetu peſſum ire, ac obvia quæque conterere.*

§. 15. Deinde à maleficis etiam damna inferuntur operâ ſpiritus κακοποιοῦ, uti videtur, miniſteriali, dum ipſius miniſterio ex ſua voluntate impii utuntur ad nocendum.

Wierus

Wierus o) equidem, *ingenue* locuturus, *abſurdum errorem eſſe* dicit, *ſi quis mulieris vetulæ, amentis & maleficæ imperio ſubjici Diabolum credat.* Verum non ex virium quadam prævalentia, quam vetula in Dæmonem habeat, & inde orta coactione, iſtud ſpiritus nequam oritur miniſterium, ſed ex fœdere & pacto ſub ſerviendi conditione ab eodem implenda, cum ipſo inito. Quanquam & viribus ſuperiorem dæmonem ex pacto ſervientem, inferiorem *cogere poſſe ad aliquid faciendum, omittendumque, & impedire ne perficiat, quod alias potuiſſet, Delrio* p) moneat; colluſionem licet dæmonum potius, quam hoſtilem conflictum dicere nos malimus: certe plerumque talem intercedere exiſtimemus. Priſcis autem temporibus Dæmonis, ſeu Spirituum, uti loquuntur alii, ope cum nocendi, tum etiam dæmonum in auxilium vocatorum ope malis reſiſtendi, familiarem Ægyptiis, Chaldæis, Syris & aliis Orientis populis, inter quos Ebræis habitandum erat, fuiſſe morem, ſatis conſtat. Maleficas artes exercere credebatur Pharaoni Moſes, unde maleficium, quod excæcatus ita credebat, maleficio ſublaturus, ſuos maleficos Jannem & Jambrem ei oppoſuit, qui, ut *Numenius Pythagoricus* apud *Euſeb.* q) loquitur, *à cunctis Ægyptiis* id efficere poſſe *judicati, multas calamitates, quas Muſæus Ægypto intulit, ſolvere* (quod falſum) *viſi ſunt.* Maleficis etiam his nocendi artibus quantum tribuerit rex Moabitarum Balacus, inde patet, quod cum ſibi ab Ebræis, Amorræorum victoribus, timeret, Balaamum, celebrem iſta tempeſtate inter Orientis gentes Magum, pretio conduxerit, ut carminibus & incantationibus, & ſic artibus magicis, *dæmones in auxilium Moabitarum* contra Iſraëlitas *evocaret*, r) explicante *Chytræo*, s) idque, notante *Auguſtino Torniello*, t) *communi Moabitarum, Madianitarum & Ammonitarum conſilio.* Opinio *Voſſii*, u) exiſtimantis, augurio in ſpecie tali uſum Balaamum, *volatumque avium*, pro divinis ſignis habuiſſe, autori ſuo relinquitur. Præſtat autem hanc operam miniſterialem ex pacto Dæmon, vel malefico ſigna ſuperſtitioſa adhibente, quibus datis operatur ſpiritus κακοποιὸς, maleficus licet ipſe videatur id facere,

o) *Præſtig. l. 3. c. 16. p. 300.*

p) *Diſquiſ. Mag. l. 2. q. 30. ſ. 2.*

q) *Præpar. Evang. l. 9.*

r) *Num. 22. 6.*

s) *Comm. enarr. in Num. l. c. p. 226. ſq.*

t) *Annal. an. 2583. n. 18. f. 360.*

u) *Not. in Maimon. de Idol. p. 146.*

facere, quod tamen non ipſe, ſed cacodæmon fecit; vel venena, & alia nocendi inſtrumenta ſubminiſtrante & indicante eodem, quibus Magus maleficus ad dandum damnum utatur. Ibi exercetur maleficium *incantatorium*, hic *veneficium*, quod Lamiis tribuit *Wierus*, x) illud ridens. Utrobique licet maleficus, vel etiam Lamia, culpam veræ cauſæ contrahat, ſive per incantationem, ſive per veneficium maleficium ſuum operetur. Ibi per modum cauſæ moralis, cum Dæmon agat ex pacto, à malefico etiam ad agendum vi pacti moneatur, id quod à Deo etiam permittitur non patraturus, niſi maleficus in maleficium conſentiat; hic per modum cauſæ phyſicæ, virtute certi medii agentis: Quicquid ſit de hoc, quod Deo furorem hunc impediente, infelices iſti incantatores ſæpe à Dæmone deludantur, ut factum à ſe putent, quod tamen facere non licuit.

x) *de Præſtig. l. 3. c. 37. ſqq.*

§. 16. Cæterum *ſigna ſuperſtitioſa*, quæ in *maleficio incantatorio* à malefico adhibentur, quibus videatur facere, quod tamen non ipſe, ſed Diabolus facit, impulſus iiſdem ex pacto ad agendum, velut teſſera data, niſi Deus prohibeat, variarunt, variantque. Vel enim *verba* incantatoria tantum adhibentur, vel ſimul etiam *res*, & variæ *actiones*. *Verbis* tantum uſi videntur Magi Ægyptiaci, cum divina virtute Moſen miracula patrantem in ordinem redigere conarentur; quicquid ſit de baculis illorum, quorum in ſerpentes converſio ad *Magiam* in *ſpecie* ſic dictam pertinet, de qua in præſenti non loquimur. Sunt vero iſta incantamenta certæ orationes, quibus ceu data teſſera ad nocendum ex pacto ſpiritus nequam monetur. Sic enim incantatura apud *Senecam* y) Medea: *Vos precor vulgus ſilentum, voſq́ ferales Deos, & Chaos cœcum, atq́ opacam Ditis umbroſi domum, Tartari ripis ligatos, ſqualidæ mortis ſpecus, ſuppliciis animæ remiſſis currite ad thalamos novos.* &c. Ferales iſti Dii ſunt Pluto & Proſerpina, uti ſupra ex *Plutarcho* etiam vidimus, à Magis etiam *Ditem* & *Tenebras* invocari. *Porphyrius* autem apud *Euſebium*, z) *Plutonem*, qui *Batanæoti* Ægyptiorum *Sarapis* creditur, & *Proſerpinam Principes dæmonum* conſtituit. *Hinc excantatas & devocatas*

y) *Med. v. 739.*

z) *Præp. Evang. l. 4. c. ult.*

catas ſiderum Deorumq́ imagines, cœlo in terras deſcendiſſe, & vim factam Diis iis tradiderunt Magi Ægyptii & Chaldæi, *invocationibus & imprecationibus*, explicante *Peyrerio*, a) de quo rurſus ex *Porphyrio Euſebius.* b) Et nonnullis interjectis, rurſus, *orta*, inquit idem, *ex his incantamentis veneficia, & philtra illa, quibus homines faſcinati, vel in odium, vel in amorem inducerentur; tum vel ægri vel ſani evaderent.* Derivatis nimirum influxibus cœleſtibus & ſupercœleſtibus cum ſiderum imaginibus, & ſic cum dæmonibus ipſis, in res naturales, herbas ſcil. & lapides convenientes, animalia etiam, quibus utebantur ad iſtos effectus maleficos producendos. Ægyptios, *Plutarch.* c) ait, πρὸς τὰ ἐρωτικὰ, *ad res amatorias Lunam invocare*, & *iiſdem rebus Iſidem præeſſe*, apud eundem affirmat *Eudoxus.* Idem de Hecate (nam & hoc nomen habet) ſupra ex *Euſebio* d) vidimus. Chaldæi etiam, authore *Plutarcho*, e) τῶν πλανητῶν τοὺς θεοὺς γενέθλιους, οὓς καλοῦσι, δύο μὲν ἀγαθουργοὺς, δύο δὲ κακοποιοὺς, μέσους δὲ τοὺς τρεῖς ἀποφαίνουσι καὶ κοινοὺς, *planetas Deos faciunt, quorum duos beneficos, totidem maleficos, reliquos tres medios affirmant & promiſcuos.* Cum quibus quomodo Ægyptij conſenſerint, Epiſtola ad *Anebonem*, Ægyptium, ex *Chæremone* docet *Porphyrius* apud *Euſebium.* f) Plura adducit *Seldenus.* g) De hac dæmonum devocatione per incantamenta etiam loquitur *Pſellus*, h) cum ait: *Apud Ægyptios ſermone Ægyptiaco eliciebantur dæmones, ut appropinquarent, quemadmodum apud Chaldæos Chaldaico.* Verba *Pſelli* ſunt hæc: Οἱ δὲ παρὰ Χαλδαίοις τὰς κλήσεις εἶχον τῇ χαλδαίων γλώττῃ· ὥσπερ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις τὰς προσεγγίσεις Αἰγυπτίαις ἐποιοῦντο φωναῖς.

a) *Syſt. P. I. l. 3. c. 11. 193.*
b) *Præpar. Evang. l. 5. 8. f. 193.*
c) *de Iſid. & Oſir. f. 372.*
d) *Præpar. Ev. 3. 16.*
e) *de Iſid. & Oſir. f. 370.*
f) *Præpar. Ev. l. 3. 4.*
g) *de Diis Syr. Synt. I. c. 1 p. 84. ſq.*
h) *de Oper. Dæmon. p. 85.*

§. 17. Cæterum præter *verba* etiam *herbas* adhibuerunt veteres Magi, variasque actiones, prout nocere ſecum conſtituerant. *Miſcueruntque herbas, & non innoxia verba*, canit *Virgilius.* i) Ad maleficia & veneficia ſua antiquiſſimas maleficas, Hecaten, Medeam, Circen, illis uſas Poëtæ tradunt. Antiquiſſimus *Homerus*, Ægyptiæ antiquæ diſciplinæ alumnus, *Plutarcho* k) memorante, Circes maleficia decantans, quam πολυφάρμακον l) appellat, neſcio quam vim illius pharmacis & herbis tribuit. Furfuris hujus quid *Virgiliana pharmaceu-*

i) *3. Georg. v. 283.*
k) *t. 2. Opp. de Iſid. & Oſir. f. 364.*
l) *Odyſſ. l. 10*

maceutria m) habeat, ſupra vidimus. Nectanebus Ægypti Rex, & inſignis Magus; ſacerdotales enim diſciplinas in gente hac etiam Reges cognoviſſe *Plutarchus* n) autor eſt; *herbam quandam ex ſolitudine accepiſſe* dicitur ex *Joſepho Gorion & Calliſt. quam efficacem ad ſomnia movenda eſſe ſciebat, ex ea ſuccum exprimens, fecit imagunculam ex cera muliebrem, cui nomen Olympiadis inſcripſit, accenſaque lucerna ex herba, dæmones execrationibus ad eam rem idoneos invocavit, ut Olympias ſibi videretur Hammonis amplexibus frui, cum ipſe adulterino concubitu eam deciperet*, ex quo Alexander M. genitus fuit, qui hinc Jovis filius dici non invitus audiit.

m) *Eclog. 8.*

n) *de Iſid. & Oſir.*

§. 18. Quæ de muliebri imaguncula Olympiadis diximus, ſæpius à maleficis facta leguntur. Solebant enim fabricare imagines, quas vel acubus pungere, vel igne liquefacere, vel confringere ſolebant, ut nocerent illis, quos ejuſmodi imaginibus ſignificabant. Notavit in Medea maleficium hoc *Ovidius*: o) *Devovet abſentes, ſimulacraque cerea fingit, & miſerum tenues in jecur urget acus.* Sic etiam Enguerrani cujuſdam, muneris in Gallia male adminiſtrati rei, uxorem refert *Gaguinus*, p) *Paviota quodam malefico, & Clauda* quadam *muliere, ad id facinus opem ferentibus, cerea quædam ſimulacra ad* Ludovici *Regis* & *Caroli Valeſienſis formam, dæmonia arte confeciſſe, quæ languentium ſpeciem præ ſe ferrent: ad quorum ſimilitudinem rex, & ipſe Carolus ſenſim conficiendi erant, & definita ad tempus morte conſumendi.* Imaguncularum ejuſmodi magicarum uſum quoque in maleficio amatorio, ex *Theocrito Virgilij* q) Pharmaceutria videtur notare: *Limus ut hic dureſcit, & hæc ut cera liqueſcit, uno eodemq; igni, ſic noſtro Daphnis amore.* Notat hanc impietatem etiam *Perkinſus.* r) Ab Ægyptiis autem, Syris & Chaldæis impietatem hanc deſcendere ajunt.

o) *Heroid. Ep. 6.*

p) *Hiſt. Franc. l. 7. in Ludov. Hutin. f. m. 71.*

q) *Eclog. 8.*

r) *Βασκανολ. c. 4. p. 172.*

§. 19. Adhibent præterea uſum variorum venenorum, tam ſimplicium, quam compoſitorum, ex herbarum foliis, feſtucis aut radicibus, animalibus, piſcibus aut reptilibus venenoſis, lapidibus & metallis, explicante *Grillando*, s) ita ut vel pulveres, vel liquida, vel unguenta ex illis conficiant. Ita famoſiſſima Circe apud *Homerum* t) *κακὰ φάρμακα, mala phar-*

s) *de Sortil. q. 3. n. 27.*

t) *Odyſſ. l. 10.*

pharmaca dicitur hominibus *dediſſe*, *& venena eſculentis*, σίτῳ
u) *Metam, 14.F.1.* φάρμακα *miſcuiſſe.* De qua etiam *Ovidius* u) ita cecinit: *Protinus horrendis infamia pabula ſuccis conterit, & tritis Hecateia carmina miſcet.* Nonnunquam tamen extrinſecus noxia applicare venena, allinere, & nocere ſolent venefici. Chirothecis etiam, globulis, pulveribus ſuavem odorem ſpirantibus, ſed venenatum, necatos conſtat. Ne quid dicam de aliarum rerum uſu, v.c. de partibus corporis humani à cada-
x) *l. 2.* vere abſciſſis, de quo ſcelere *Apulejus.* x) Pertinet huc *inhalatio*, qua maleficæ ad nocendum uſæ leguntur, quæ, ut & cæterarum actionum, & rerum adhibitarum à Magis &
y) *de Oper. Dæm. p. 89.* Lamiis apparatus, de quibus mire nugatur *Pſellus*, y) ſigna ſunt conventa, ad quæ ex pacto Dæmon agat. Omnem impietatem ſuperat ſceleratiſſimus *abuſus rerum ſacrarum, & divini nominis*, ad magicas has impietates, de quo alia occaſione. Id addimus, quæ in recentiori Magia occurrunt, multa diverſa partim à veterum, Ægyptiorum etiam Magia, partim nova eſſe. Nam ſpiritus nequam, ut eſt ſpiritus vertiginis, ita inſtituta ſigna & ſymbola à ſe tradita mutare ſolet pro temporum, & religionis diverſitate, quam illi ſectantur, quos fallere intendit. Unde ceremoniæ, ritus etiam, & univerſa fere Theologia Magorum recentior, multum in circumſtantiis variant, & differunt à veterum Magorum inſtitutis, in centro impietatis licet omnia conveniant. Exemplo de-
z) *Not. in Pſell. l. c. p. 142.* clarat *Gaulmin.* z)

§. 20. Quemadmodum itaque *forma maleficij magici* in hoc conſiſtit, quod ſit ſuperſtitioſa impietas, qua quis alteri nocet, ope dæmonis, cum quo pactum malefico intercedit vel expreſſe, vel tacite; ita *finis* ejuſdem eſt nocere, & damnum inferre. Multiplex eſt hæc damni datio, & ſi dæmonis potentiam, qui ex pacto ad voluntatem malefici agit, ſpectes, magna, v.c. præter mala ſupra enumerata, morborum immiſſio omni fere animantium generi facta, faſcinatio, abortus procuratio, mira variarum rerum in corpus ingeſtio, ligamen, idque vel *abſolute* tale, ut quis reddatur ad actus conjugii ſimpliciter ineptus, vel *relate*, reſpectu certæ fœmi-

fœminæ. Inter Ægyptiacas impietates magicas & hanc, maleficium nimirum ligaminis fuiſſe, adeo dubio ſemper caruit, ut Chamum, gentis hujus autorem, ſic patrem Noachum incantaſſe Rabbini etiam nugati fuerit. Ligamen autem *relatum* quod attinet, autor eſt *Herodotus* a) de Amaſi Rege Ægyptiorum, quod cum Ladice uxore, quam ex Cyrenæis duxerat, *concumbere non potuerit, cum tamen aliis uteretur.* Τῇ, inquit autor, (Λαδίκῃ) ἐπεί τε συγκλίνοιτο Ἄμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἷός τε ἐγίνετο. Τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχρᾶτο. Et apud *Homerum* b) Mercurius monet Ulyſſem, ut ſibi caveat à maleficio Circes, μὴ ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη, *ne nudatum imbellem invirilem faciat.* Maleficii ſpecies quoque ſunt: Odia, diabolo adjuvante, inter conjuges, cum ſumma antipathia inter præſentes, abſentes licet bene ſibi invicem velint, incendere; per philtra in amorem ſui alios pertrahere, quod ſupra jam c) inter Aſſyriorum artes numeravimus; alios ſibi dementando obnoxios reddere; alios ſoporare ad furta, adulteria, ſtupra, & alia ſcelera committenda, de quo maleficio ſoporis faciendi etiam Medea apud *Ovidium*: d) *Flammea ſubduxi medicato lumina ſomno, & tibi quæ raperes vellera, tuta dedi.* De quibus aliiſque maleficii generibus ex profeſſo agit *Delrio.* e) Eas ad tres reducit *ſpecies*, ad *maleficium* nimirum *ſomnificum, amatorium,* & *hoſtile.* Alii, inter quos *Toletus*, f) ſpecies maleficii duas numerant: *Amatorium* maleficium, & *Veneficium.* Nobis vero aliud *incantatorium*, ad quod incantamentum vel ſolum, vel cum rebus adhibetur, aliud *veneficium*, quod ſolius veneni uſu à Dæmone accepti, vel monſtrati, ſine tali carmine magico peragitur, dicere placet. Nam quod Dæmone doctore & magiſtro exercetur, etiam ſpiritus nequam ope fieri, negari non poteſt. Et hæc de *Objecto* divinæ prohibitionis *reali.*

a) *l.2.c.181.*
b) *Odyſſ.10.*
c) § 1.
d) *in Epiſt. Heroid. 6.*
e) *Diſquiſ. Mag. l.3. P. 1. q. 2. ſqq.*
f) *Inſtruct. l.4. c.16. n.3.*

§. 21. *Perſonale*, ſeu quibus fit hæc prohibitio, notatur voce בך *in te*, & ſunt non ſolum illi, qui impietates has ſuperſtitioſas exercere poſſunt, quos in ſua gente *ne* quidem *inveniri*, tolerarique Deus voluit: Sed Magiſtratibus etiam prohibet Deus, ne talia fieri permittant. Omni deniq; genti Ebræorum

inter-

interdictum voluit, ne dentur qui de artibus hiſce dæmoniacis ullo modo, ſive *directe* ſive *indirecte*, participent, cujuſcunque etiam ſtatus, ſexus & ætatis fuerint.

§. 22. *Actus prohibitus* II. ſignificatur verbo כשף. Hujus ſignificationem eo uſque jure licet extendere, quouſque ſignificatio participii מכשף in ſcripturis patet, ita ut, cum מכשף notat eum qui maleficia exercet, כשף τὸ interpretari liceat, *maleficiis uſus eſt, maleficia exercuit*. Hic ergo impietatis magicæ actus, omneque maleficii exercitium, uſque eo à Deo prohibitum eſſe cenſeri debet, ut ne quidem maleficii tollendi, vel impediendi gratia maleficio uti liceat, etſi id fieri, factumque conſtet. Certe Pharao in hunc finem Magos ſuos Moſi oppoſuit, ut maleficia, ceu excæcatus credebat, patrantem coërcerent, atque, quæ maleficia eſſe putabant, digito Dei nondum agnito, g) ſolverent. Infeſtis armis quoque olim concurſuræ ad conflictum acies iſtarum Orientis gentium, quæ artibus maleficis operam dederunt, maleficio maleficium, quo impugnabantur, ſolvere & retundere ſolebant: uti Chaldæos, Ægyptios, in ejuſmodi maleficiis plurimum præſidii poſuiſſe, in bellis etiam, notum eſt. Rabies etiam hoſtium Chriſti eo olim proceſſit, ut *per Beelzebub, Principem Dæmoniorum, dæmonia eundem ejicere*, calumniarentur. h) Cæterum non loquimur de illo tantum impio maleficiorum uſu, quando maleficia ab uno transferuntur in alterum per maleficium, cujus exempla exhibet *Bodinus*, i) quod eſt vere maleficium inferre; ſed & de uſu ejuſdem in bonum etiam finem, v. c. ad curandos morbos, vel ad mitigandos amoris ſtimulos, ſive per philtra immiſſus, ſive naturalis morbus ſit, de quo male ſani amoris remedio illud *Tibulli* k) notum eſt: *Quid dicam? nempe hæc* (ſaga ſcil. quæ magicum miniſterium promiſerat) *eadem ſe dixit amores cantibus, aut herbis ſolvere poſſe meos. Et me luſtravit tædis & nocte ſerena concidit ad magicos hoſtia pulla Deos*: Ad amiſſa, vel furto etiam ablata, recuperanda, vel ad furem oculo effoſſo detegendum, vel alia etiam ratione: Facere hoc non licet, quibus LL. noſtris ob paritatem rationis omne commercium cum Dæmone eſt prohibi-

g) *Exod.* 8.

h) *Luc.* 11. 15.

i) *Dæmonoman. l.* 3. *c.* 2

k) *l.* 1. *Eleg.* 2.

hibitum. *Ne inveniatur* in te מכשף *maleficus*, ait Deus, nemo qui maleficia magica exerceat. Ergo nullum plane quoque tolerandum, & permittendum eſt maleficium. Non ſolum non ſunt facienda mala, ut inde eveniant bona; ſed nec licet Deo relicto auxilia à Diabolo petere. Sequitur hinc, non licere à Mago quocunque petere, ut maleficium ab alio illatum, per maleficium ſolvat, ob rationes allegatas. Nec licere à Mago, liberationem à maleficio à ſe immiſſo offerenti, conditionem hanc accipere, quia alterius peccato, quod per nos ſtat, ne committatur, non eſt conſentiendum: Nec permitti, ut idem magus rogetur, ut maleficio curet illatum maleficium. Ad peccandum enim neminem decet inducere, cum nec peccato cooperari & conſentire liceat: Et licite quod nunquam fit, ad illud licite nemo inducetur. Multo minus ergo, quod *Remigius* l) opinatur, conceditur *verberibus, vi, atq; atrocibus minis eo adigere ſortilegos*, ut malefi-cia illata rurſus tollant, cum adhuc minus liceat cogere ad faciendum id, quod per ſe malum eſt. Ad *Homeri* m) vero hoc Remigianum videtur pertinere diſciplinam, apud quem Ulyſſes Circen gladio territam eo adegit, ut ſocios quos in porcos mutaverat, ipſi reſtitueret. Quin & Judices peccare cenſemus, cogentes maleficos benedictione aliqua auferre maleficium, quia, ut recte explicat *Trullench*, n) *illa benedictio eſt ceremonia malefica, involvens pactum cum dæmone*; & quidem ſecundum Ægyptiorum & Phœnicum diſciplinam cum Sarapi & Iſide, ceu ex *Porphyrio* o) notum.

l) *Dæmonol. l.3. c.3.*

m) *Odyſſ.l. 10.*

n) *T.I. Opp. Explic. Decal.l.1.c.10. dub.8. n. 6.*

o) *Euſeb. Præp. Ev. l. 4.c. ult.*

§. 23. III. *Prohibitio ipſa* notatur vocula לא *Ne inveniatur in te Maleficus.* Non ſolum non exerceri impietatem hanc à gente ſua, & ab ullo in republica ſua vivente Deus voluit, quicunque is fuerit, ſive Iſraëlita, ſive proſelytus, etiam ratione domicilii tantum talis, explicante *Seldeno*; p) ſed ne quidem exercentes tolerari, quos morte puniri voluit, ne inveniatur, qui tales artes exerceat. Penitus proin has impietates eradicandas, minime tolerandas, in nullo caſu, nec ob bonum etiam finem adhibendas; cum maleficis etiam non colludendum, illiſque neque *directe* neque *indirecte* favendum, vel in conſilium eos adhibendos eſſe Rex Ebræorum Jehova ſtatuit.

p) *I.N.G.2. 7.p. 208.*

§.24. Sa-

§. 24. Satis & de hac Magiæ ſpecie, *maleficio* nimirum *magico*, dictum, ad rationem Legis divinæ: *Ne inveniatur in te maleficus*, cognoſcendam. Atrociſſimum nimirum delictum eſt, ſive ſecundum ſe ſpectetur tantum, ſive cum circumſtantiis, quæ variant interdum. Secundum ſe ſi ſpectetur, malefici pro conjuratis Dei & humani generis hoſtibus ſunt habendi, & pro inimicis humanæ conſociationis, cujus incolumitatem, tranquillitatem & felicitatem eunt ſublatum. Infert præterea delictum hoc directe crimen læſæ majeſtatis divinæ, non naturale tantum, quale LL. divinis naturalibus prohibetur; ſed & apud Ebræos olim civiliter hujus criminis commiſſi reos maleficos reddebat. Nam ejurata fide & obſequio, ſubjectione item Deo debita non per LL. naturales tantum, & præceptum Decalogi primum, ſed & per civilem illam obligationem, qua peculiari & civili etiam ratione Jehovæ, ceu regi ſuo civili, obligabantur, in fidem & obſequium Dæmoni ſe tradiderunt, pacto ſociali cum ſpiritu nequam inito pars cœtus ejus, Deo vero rebelles facti, cum voluntate & conatu ipſum Deum in creaturis ſuis impugnandi, ordinem naturæ à Deo conſtitutum imutandi, in ipſius Creatoris contumeliam; creaturis etiam ipſius, in bonum mortaliũ conditis, in illorum exitium & calamitates ſæviſſime abutendi; cum ſpiritu nequam in perniciem hominum promtiſſime, ita ut falli haud raro ſe à dæmone patiantur, cooperandi; innocentibus denique ex nocendi furore damnum inferendi, tam in perſona illorum æque propria atq; conjuncta, quam in rebus & bonis externis, conjungentes cum atroci crudelitate extremam injuſtitiam. Ne de Dæmonis, imo, ſecundum veterum Ægyptiorum, Aſſyriorum, Chaldæorum, Canaanæorum, Perſarum communem diſciplinam, principis dæmoniorũ idololatrica invocatione, vel aliis, circumſtantiis, quæ maleficio patrando, vel comiſſo accidunt, blaſphemi ſcil. abuſus divini nominis, ſacrilegii, homicidii, imo & parricidii, fœdiſſimi denique & monſtroſiſſimi, ejuſdemque non phantaſtici tantum, ſed & ſæpe realis cum Dæmone concubitus, cum ſtupro etiam & adulterio, *non contra ſexum tantum, nec tantum extra ſpeciem, ſed etiam extra genus*, ut recte cenſet *Delrio*, q) peccante conjuncti, quid dicam.

q) *Diſquiſ. Mag. l.5.ſ. 16.ſ. 77.*

F I N I S.